

ІДЕНТИФІКАЦІЙНИЙ ТА КОМУНІКАЦІЙНИЙ ВИМІРИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИХАЙЛА МІНСЬКОГО

Ганна КАРАСЬ – доктор мистецтвознавства, професор, професор
кафедри методики музичного виховання та диригування,
Карпатський національний університет ім. В. Стефаника,

м. Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0000-0003-1440-7461>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1023>
hanna.karas@cnu.edu.ua

Назар ГОЛЕЙ – здобувач освітньо-наукового ступеня,
Карпатський національний університет ім. В. Стефаника, м. Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0009-0007-2463-252X>
nazar.holei.22@pnu.edu.ua

Розглянуто творчу діяльність концертно-камерного і оперного співака української діаспори Михайла Григоровича Мінського (1918–1988 рр.), яка мала широкий резонанс в українському середовищі після Другої світової війни. Вона фрагментарно висвітлена в еміграційній періодиці і сучасних дослідженнях науковців України. Мета дослідження – здійснити ідентифікаційний та комунікаційний виміри творчої діяльності Михайла Мінського в умовах еміграції. Проведений контент-аналіз діаспорної періодици та звукозаписів засвідчує помітний внесок співака у розвиток української музичної культури, формування власної української ідентифікації. Зроблено висновок про те, що завдяки комунікації (засобами концертних виступів, звукозаписів) М. Мінський впливав на формування національної ідентичності української спільноти у світі, знайомив народи світу з українською музикою.

Ключові слова: співак Михайло Мінський, українська діаспора, репертуар, звукозаписи, ідентифікація, комунікація, творча діяльність, капела бандуристів.

Постановка проблеми. Історія вокального виконавства ХХ століття свідчить про багатогранні взаємозв'язки різних вокальних шкіл, його синтетичні прояви в творчій діяльності. Співаки часто здобували або вдосконалювали вокальну освіту за межами рідної землі, в країнах Європи. Творчість тих, хто емігрував на Захід, часто є виявом полікультурного симбіозу. Дослідження музичної культури української діаспори належить до нових напрямів сучасного мистецтвознавства. І хоча зроблено вже чимало в цій царині, залишаються постаті співаків, чия творчість чекає вивчення. Серед них – концертно-камерний і оперний співак (баритон) Михайло Григорович Мінський (справжнє прізвище – Спірін (Спірідонов); 12.08.1918, Тихий Пльос, нині Бугаєво Курганської області росії (за іншими відомостями – Батієво, Татарстан) – 09.10.1988, м. Зволле, Нідерланди).

Аналіз інформаційної бази дослідження. Творча діяльність М. Мінського, що мала широкий резонанс в українській діаспорі після Другої світової війни, фрагментарно висвітлена в еміграційній періодиці і сучасних дослідженнях науковців України. В описових статтях і дописах критиків, літературознавців, музикантів із США, Канади, Франції (М. Білоус-Гарасевич, П. Волиняк, А. Житкевич, М. Лазарчук, Д. Нитченко, П. Роговський, Р. Савицький, О. Штуль-Жданович) відображено враження від концертів співака, частково подано риси виконавства. Окремі згадки про М. Мінського містяться в монографіях У. Самчука [12], В. Дутчак і Г. Карась [4; 6], довіднику І. Лисенка [8]. Джерельним матеріалом для узагальнення грамзаписів митця слугував його відеоархів [15].

Мета статті – здійснити ідентифікаційний та комунікаційний виміри творчої діяльності Михайла Мінського в умовах еміграції.

Виклад основного матеріалу. Михайло М. походив із козацького роду (предки – Спиридонові), а народився в сім'ї російського офіцера, засланого більшовиками до Сибіру і знищеного в ГУЛАГу. Батьки Мінського – родом з України. Мати-вчителька любила співати, хоча зазнала з дітьми всіх поневірянь родини репресованого. Цю любов вона привила дітям і в родині любили співати і грати на музичних інструментах. Михайло любив співати народні пісні з юнацьких років, супроводжуючи спів на баяні. У листі від 9 серпня 1988 р. до Марії Білоус-Гарасевич він писав, що «...любив українські пісні змалку. Дома співали все “Рече та стогне Дніпр широкий”, “Стоїть гора високая”. Не знаю звідки була ця любов до українських пісень? Здається від бабці по дідові батька» [1; 537]. У його статті-спогаді з німецького полону 1945 р. під назвою «То був незабутній Свят-вечір» («Українська думка», Рим, грудень, 1959 р.) читаємо: «Я стояв і з хвилюванням чекав на перші звуки “української пісні”... Ще мить і ніжні голоси чітко вимовили:

Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами...

... Серце моє затремтіло, на очах виступили сльози ще не пережитої досі радості. Ніколи я не чув цієї пісні, не уявляв глибину мелосу: так просто, щиро й сильно зворушувала душу. Хотілося голосно кричати від напливу нових почувань: “Слава!” [1; 537].

Так відроджувалася українська ідентичність у нащадку козаків: «Український корінь, що так вражаюче обізнався, був, либонь найсильнішим у ньому, бо буйно виріс, розвинувся і виявив себе пізніше» [1; 537].

Завершивши навчання у школі і робфаку (вечірня школа), де йому, як сину репресованого, навіть не давали стипендії, Михайло став студентом геологічного факультету Казанського університету і, одночасно, навчався в музичному технікумі. Саме тоді у нього сформувався баритон дуже приємного тембру. Весною 1941 р. Михайла прийняли до професійного академічного хору, де його голос почула педагог Московської консерваторії Марія Владімірова і запропонувала навчатися вокалу в її класі. Однак студії тривали тільки два місяці – розпочалася війна. Михайло був призваний до армії і одразу ж відправлений на фронт, де попав у полон. В Німеччині М. Мінський опинився серед інтернованих українців, що й визначило його подальшу долю як діяча української культури.

Першим талановитого співака у Бад Герсфельдському українському таборі ДіПі у серпні 1945 р. відкрив досвідчений педагог Василь Завітневич, призначивши виконувати соло у творі «Ой зійшла зоря» в обр. М. Леонтовича у молодіжному хорі табору [14; 12]. Артистичну діяльність співак розпочав восени 1945 р. солістом української капели «Трембіта» під керівництвом К. Цепенди у таборі біля Мюнхена. Через багато років, коли диригент святкуватиме свій 60-літній ювілей, М. Мінський надішле своє привітання до Детройту, яке викликало «...зворушливі спогади епізодів музично-мандрівного життя хору “Трембіта”. Ген з-за обривів виринули спогади з незабутніх успіхів в Інгольштаді, Штутгарті та Карльсфельді з часів після II-ої світової війни: тоді то українська пісня, під батують диригента Кирила Цепенди, полонила серце і душу юного баритона, який подарував Божий дар – голос України. З найкращими ювілейними побажаннями в 30-ліття дружби і творчої співпраці з диригентом Кирилом Цепендою, Михайло Мінський присвятив своєму першому вчителю та прихильникові пісню “Богиня Степова”» [7; 23.]

Згодом М. Мінського запрошують до Української капели бандуристів ім. Т. Шевченка (далі – УКБ) під керівництвом Г. Китастого (1946–1949 рр.), з якою він буде співпрацювати як головний соліст уже в США до останнього періоду творчої діяльності (до 1978 р.), а духовно – до останніх своїх днів. На світлинах капели різних років у виданні У. Самчука бачимо постать М. Мінського [12]. «Почувався з капелою, як з родиною: любив її, жив нею, виростав у ній, вкладав весь свій хист у її успіх. Втішався гарним чуттям до себе з боку членів капели та її диригентів, його високо цінили й при кожному великому турне кликали до себе, де б він не був. Як мало хто, М. Мінський глибоко розумів ту неповторну силу й вартість, яка була закладена у талановитому творцеві Г. Китастому. Він любив його величною щирою любов’ю, яка буває лиш у справжнього мистця до мистця, що стоїть на вершинах» [1; 538]. Саме в капелі бандуристів остаточно сформувалася національна ідентичність М. Мінського, а його концерти з нею під керівництвом Г. Китастого завжди відбувалися з великим тріумфом. Коли він виконував твір Г. Китастого «Як давно», автор завжди був зворушений до сліз: «Українська мистецька стихія захопила його до підсвідомого почуття і визнання себе українцем і цілком природно й щиро вирвалося у нього під час ювілею, що УКБ влаштувало йому: «Я українець!» [1; 539]. У ювілейному турі капели з нагоди її 50-річчя (1969 р.) особливу увагу заслуговувало його соло у кантаті «Бій під Конотопом», яку спеціально для М. Мінського написав Г. Китастих [14; 12]. У концерті з нагоди 60-річчя капели в Торонто він виконує соло в історичній пісні «Байда» Г. Хоткевича та «Не шкодую за літами» Г. Китастого [10; 29]. Свої останні пісні, які співак зібрав на касеті «Моя лебедина пісня», і яка вийшла вже після його смерті, М. Мінський присвятив Г. Китастому, а дохід від продажу касети – на спорудження пам’ятника маестро [1; 539]. Рецензії відомих критиків різними мовами на виступи співака були ним сумлінно зібрані і зберігаються в архіві УКБ, чимало з них стосуються і капели [1; 541].

До США співак прибув у 1949 р.: отримав американське громадянство, змінив прізвище із Спіріна на Мінського, став переможцем конкурсу вокалістів в Детройті, здобув стипендію на навчання в Університеті Нью-Орлеана (штат Луїзіана, 1950 р.), де виконував головні партії в операх «Паяци» і «Сільська честь». Голосом співака захоплювалися, хвалили його чудову сценічну поставу і артистизм, а він продовжував удосконалюватися: працював над собою, покращував вокальну техніку, брав вокальні студії приватно в Лондоні і Римі (у маестро Катанія – режисера Римської опери), вивчав новий репертуар. До речі, матеріальну підтримку на навчання у Римі М. Мінський отримав від архиєпископа УГКЦ Івана Бучка.

У США М. Мінський виступав як оперно-камерний співак. Його дебют відбувся в знаменитому «Carnegie Recital Hall» в Нью-Йорку (2 травня 1953 р.), а 2 травня 1958 р. тут відбувся його сольний концерт. У програмі прозвучали твори Дж. Верді, В.-А. Моцарта, Р. Шумана, П. Чайковського, українських композиторів К. Данькевича, Б. Лятошинського, В. Грудина, М. Фоменка, Ю. Мейтуса, А. Рудницького.

Співак виступав на оперних сценах Нью-Йорку, Бостона, Нового Орлеану, в Українському оперному ансамблі Б. П’юрка в Нью-Йорку (1949–1953, на оперних сценах Європи (Ганновер, Гельзенкірхен). Серед

його оперних партій: Довбуш («Довбуш» А. Рудницького), Амонасро, граф ді Луна, Жермон («Аїда», «Трубадур», «Травіата» Дж. Верді), Скарпіа («Тоска» Дж. Пуччіні), Ескамільо («Кармен» Ж. Бізе), Сільвіо («Паяци» Р. Леонкавалло), Борис Годунов (однойменна опера М. Мусоргського) та ін. Однак, справжню популярність М. Мінський здобув як концертно-камерний співак. Починаючи з 1950 р., він постійно виступає в українських концертах у США і Канаді, з 1958 р. – в Європі (Лондон, Манчестер, Париж, Брюссель, Відень, Гамбург, Ганновер, Кельн, Лозанна, Цюрих, Інсбрук, Мюнхен), з 1972 р. – в Австралії.

Великий самостійний концертний тур М. Мінського містами Канади приніс співаку справжнє визнання. Саме під час цього туру у нього з'явилася можливість зробити кілька фонографічних записів. Першу платівку під назвою «Українські пісні» М. Мінському допомогли записати в Торонто (вересень 1951 р.). «Музичний супровід співакові забезпечив симфонічний оркестр під орудою відомого диригента, колишнього мистецького керівника Львівської опери Л. Туркевича. Це був вагомий внесок у мистецтво, присвячене 60-річчю поселення українців в Канаді» [5; 148]. У наступному концерті в Торонто (10.02.1956 р.) співак уперше виконав арію Кармелюка з однойменної опери Валентина Костенка з симфонічним оркестром під керівництвом Ернеста Мак-Міллена.

М. Мінський – один із найвідоміших у західному світі популяризаторів української музики. Його виконання відзначалося глибоким проникненням до задуму автора, відчуттям стилю, темпераментністю, музикальністю. У своїй виконавській майстерності він наближався до мистецтва видатного українського співака Б. Гмирі, чий талант високо шанував. М. Мінський володів сильним голосом широкого діапазону, красивого металічного тембру, технічно добре поставленим. Його високий професійний рівень відзначав піаніст, засновник Українського музичного інституту у Нью-Йорку Р. Савицький [11].

Ще в 1954 році П. Волиняк відзначав важливу рису М. Мінського – прагнення вивчати і популяризувати музику сучасних українських композиторів. На зустрічі українських митців у Канаді співак виконав нові твори А. Рудницького (арія Довбуша з опери «Довбуш») і М. Фоменка («Любіть Україну» на слова В. Сосюри). Для композитора важливо, щоб його твори звучали, виконувалися і знаходили свого слухача. Посередником між ними є виконавці, які не завжди дбають про оновлення репертуару: «...винятком тут у нас є тільки, чи майже тільки, Михайло Мінський, який не лише пробує оновити наш голосовий репертуар, а він його цілком оновив, навіть замовляючи й оплачуючи композитора нові твори. Тому хай буде дозволено мені зарахувати М. Мінського до передової частини наших мистців-виконавців, до справжніх творців нашої культури» [2; 20]. Через чотири роки автор, рецензуючи сольний концерт М. Мінського у Торонто, знову звертає увагу на оновлення ним репертуару, зокрема соло з кантати А. Рудницького «22 січня 1918 року», написану при кінці 1957 року і вперше виконану в Канаді, три арії з опери К. Данькевича «Богдан Хмельницький» («Не плач, дружино кохана» (пісня козака Нива з першої дії), «Небо зоряне...» – монолог Богдана з другої дії, «Гляньте, люди» – арія Богдана (заклик до походу на Жовті Води), твори сучасних композиторів М. Фоменка, Ю. Мейтуса, В. Грудина. «Це свідчить, що в особі М. Мінського маємо <...> справжнього професіонала, який вперто працює над собою і над своїм репертуаром. Додатним є ще й те, що М. Мінський майже виключно працює над українським репертуаром. Оцінюючи виконання, можна ще раз ствердити, що М. Мінський знову показав справді приємний тембр свого голосу, благородну темпераментність виконання і уміння поєднувати свою природню обдарованість та добру професійну техніку з музичним змістом виконуваного твору» [3; 28].

Часто композитори діаспори (В. Грудин, М. Фоменко, А. Рудницький) не лише писали твори для нього, а й були концертмейстерами співака на його концертах. В його репертуарі були вокальні опуси М. Лисенка, Я. Степового, В. Барвінського («Косарі»), Д. Січинського, А. Гнатишина («Гей, порадьте, добрі люди»), К. Данькевича, Л. Ревуцького, Ю. Мейтуса, В. Косенка, М. Колесси («І чого тікати»), І. Соневицького, М. Фоменка, українські народні пісні («Ой, нагорі там женці жнуть» в обр. М. Дремлюги).

Із нагоди 50-річного ювілею М. Мінського журнал «Нові дні» (Торонто), в якому часто друкувалися замітки про нього, помістив оглядову статтю, привітання та фото на обкладинці [14].

Д. Нитченко писав із захопленням про концертне турне М. Мінського до Австралії в 1972 році, яке певним чином підсумовувало 25-річчя його творчої діяльності. За цей час співак мав тисячі концертів, а мету свого приїзду до цієї країни трактував так: «Я не приїхав до Австралії на заробітки <...>, а щоб донести духову поживу стуженим людям за нашою піснею. Кому Бог дав дар співака, той мусить іти між люди і співати, не зважаючи на кількість слухачів» [9; 27].

На жаль, діаспорна дійсність не забезпечувала співакові статку, часто наставали розпачливі дні. Тому доводилося виступати в нічних клубах, інших хорах. Із 1967 року співак постійно проживав у Голландії (м. Цволле, де організував аматорський колектив «Слов'янський хор Цволле», у 1988 році отримав нагороду від мера міста. Останній рік життя він присвятив підготовчим заходам святкування Тисячоліття хрещення Київської Руси в Голландії. Святкування цієї події в Цволле відбувалося 30 вересня 1988 р. у присутності високих духовних осіб та Її Величності Королеви Голландії Беатрікс.

Як динамічна особистість М. Мінський задумав грандіозний проєкт – записати на платівках «антологію української пісні». Кошти доводилось збирати повсюди, а основним меценатом виступила визначна українська громадська діячка Емілія Остапчук [1; 542]. На одинадцяти довгограйних платівках співак записав 125 українських пісень у супроводі симфонічного оркестру Віденської опери.

Платівка «Богиня степова» (диригент Баварської опери Г. Кропатчек, аранжування та оркестровка професора В. Гавриленка) записана формою «Арфа» і присвячена всім піонерам – поселенцям Канади, вихідцям з України. Це ліричні й патріотичні твори М. Лисенка («Реве та стогне Дніпр широкий», «Безмежне поле»), І. Соневицького («Богиня степова»), М. Фоменка («Любіть Україну»), Ю. Мейтуса («Земле рідна», «В кого серце не розбите» – спів Гурмана з опери «Украдене щастя»), П. Майбороди («Краю мій зелений»), О. Білаша, В. Верменича, К. Домінчена.

«І ти воскреснеш, Україно» – платівка присвячена 60-річчю Української національної революції під проводом С. Петлюри. Супровід Віденського симфонічного оркестру, диригент і аранжувальник Г. Кропатчек. Репертуар – патріотично-героїчний: «Чи діждемось ми Вашингтона?» О. Карповича, «Народе України...», «І ти воскреснеш, Україно» (обидві – А. Рудницького), «Дума про Крути» М. Михайловського, «Карпатські січовики» Г. Китастого, «Україні» І. Соневицького та інші.

Платівка «Маєва нічка» присвячена 60-річному вимаршу Українських січових стрільців (1914–1974 рр.). Наспівана у супроводі Віденського симфонічного оркестру, мішаного хорового українського ансамблю, диригент і аранжувальник композитор А. Гнатишин з Відня. Це вінок славних стрілецьких пісень Л. Лепкого, Р. Купчинського, М. Гайворонського, А. Гнатишина.

Платівка «Чорний ліс» присвячена «Головному командирові УПА Тарасові Чупринці та всім поляглим і живим героям-повстанцям у 25 річницю (1950–1975 рр.)». Репертуар – патріотично-героїчний, наспіваний у супроводі Віденського симфонічного оркестру (диригент Г. Кропатчек). Це твори М. Фоменка, Г. Китастого, А. Кос-Анатольського, С. Яременка, М. Михайловського, І. Голяка, Б. Буєвського, І. Шамо.

Платівка «Гетьмани» посідає особливе місце в цьому переліку, оскільки тут М. Мінський наспівав класичні арії і твори: «Монолог Мазепи перед шаблею» з опери «Мазепа» М. Фоменка, «Балада Гната» з опери «Назар Стодоля» К. Данькевича, «Пісня Івана Сірка» з драми «Про що тирса шелестіла» К. Стеценка, «Гетьмани» та «Ой, Дніпре» М. Лисенка, «Балада про Сагайдачного» О. Карповича, «Богданова слава» та «Конотопська слава» Г. Китастого, «Цехмістер Купер'ян» Ю. Мейтуса у супроводі Північно-німецького симфонічного оркестру (диригент К. Г. Бекер, аранжування професора В. Гавриленка).

На думку М. Білоус-Гарасевич незвичайною за ідеєю і змістом є платівка «Струни серця», яку співак присвятив своїй матері і Україні. Тут зібрано пісні з лірично висловленою великою любов'ю до матері: «Поклін матері», «Два кольори», «Пам'ятаєш, мамо», «Матері слово», «На світанку сину», «Великодні думи», «Незабудки», «Журавлі летять» у супроводі Віденського симфонічного оркестру (диригент і аранжувальник Г. Кропатчек) [1; 544].

Крім названих, М. Мінський записав ще платівки «Моя стежина», «Славні українські пісні й танки», «Привіт з Нью-Йорку». Загалом на американських та європейських фірмах співак записав понад 20 платівок української вокальної музики (народних пісень і солоспівів українських композиторів). Зокрема, «Парада українських пісень» («Арон», Нью-Йорк), «Пісні України» («Ойрокорд», Штутгарт), «Мінський співає» («Міллер», Гамбург), «Вибрані українські ліричні пісні» («Муза», І. Сміт).

Перед смертю у листі до М. і Б. Гарасевичів співак писав: «Я ж Україну будував, як і всі інші. Діла переходять в історію. Я немало років віддав, чи зложив на вівтар України, будучи українським співаком... Моя українка завжди домінувала, я не був шовіністом-націоналістом, я був для України може самотнім росіянином, який ДІЛАМИ доказав, що можна зробити, якщо Україну зрозуміти й любити. Я стільки міг зібрав пісень і лишив їх для слідувачих поколінь, бодай раз у житті їх послухати... Це була для мене родина (капля бандуристів). Ми провели час тяжкий, була епоха морального закріплення національного почуття українців. Я добре це розумів і пісню рішив прислужитися. Чи багато, чи мало, але й моя цеглина в українській будові знайдеться» [1; 545].

Висновки. Підсумовуючи, необхідно відзначити, що Михайло Мінський як творча особистість виразив себе як яскравий оперний і концертно-камерний співак, диригент. Ввібравши вплив різних вокальних шкіл і поважаючи світову культуру, співак в умовах еміграції присвятив свою творчість українській музичній культурі. Записавши на американських та європейських фірмах понад 20 платівок (понад 120 творів) української вокальної музики (народних пісень і солоспівів українських композиторів), які складають неоціненний фонд нашої спадщини, М. Мінський активно інтегрував її у світовий культурний простір.

Список використаної літератури

1. Білоус-Гарасевич М. Михайло Мінський. *Білоус-Гарасевич М. Ми не розлучились з тобою, Україно. Вибране 1952–1998*. Детройт (США): коштом автора, 1998. С. 536–546.
2. Волиняк П. Концерт Мих. Мінського та Люби Жук. *Нові дні* (Торонто). 1958, берез., ч. 98. С. 19–23.

3. Волинняк П. Як же ми зустрічалася? *Нові дні* (Торонто). 1954, серп., ч. 55. С. 19–23.
4. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX – початку XXI століття: монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. 488 с.
5. Житкевич А. Мінський Михайло Григорович (1918–1988). Видатний виконавець українських пісень. *Житкевич А. Розсіяні світами. Нариси з життя та творчої діяльності відомих українських діячів музичного мистецтва на заокеанських берегах Америки*. Т. II. Тернопіль : Підручники і посібники, 2015. С. 147–150.
6. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі XX століття: монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.
7. Лазарчук М. Диригент Кирило Цепенда (ювілейне). *Нові дні*. 1976, берез., ч. 314. С. 23–24.
8. Лисенко І. М. Мінський Михайло Григорович. *Лисенко І. М. Співаки України*: енцикл. вид. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Знання, 2011. С. 371–372.
9. Нитченко Д. Рідна пісня зворушила наші серця (виступи співака М. Мінського в Австралії). *Нові дні* (Торонто). 1972, верес., № 9 (272). С. 26–27.
10. Роговський П. Концерт Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка в Торонто. *Нові дні* (Торонто). 1979. лип.–серп., ч. 7–8 (353–354). С. 29–30.
11. Савицький Р. З концертної зали. Хор «Думка», Вадим Кіпа, Михайло Мінський у Філадельфії. Київ – Філадельфія, 1953, берез. – квіт. № 2. С. 112–113.
12. Самчук У. Живі струни. Бандури і бандуристи. Детройт : Вид. Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка; Друкарня Петра Масюри, 1976. 467 с.
13. Штуль-Жданович О. Розмова з М. Мінським. *Штуль-Жданович Олег. Ціною крові*. Нью-Йорк; Київ; Торонто : Вид-во ім. Олени Теліги, 1997. С. 355–358.
14. Ювілей Михайла Мінського. *Нові дні* (Торонто). 1971, верес., ч. 260. С. 12–13.
15. Minsky Archive. Вилучено з URL: <https://www.youtube.com/@minskyarchief>.

References

1. Bilous-Harasevych M. Mykhailo Minskyi. *Bilous-Harasevych M. My ne rozluchyls z toboiu, Ukraino. Vybrane 1952–1998*. Detroit (SShA): koshtom avtora, 1998. S. 536–546.
2. Volyniak P. Kontsert Mykh. Minskoho ta Liuby Zhuk. *Novi dni* (Toronto). 1958, berezen, ch. 98. S. 19–23.
3. Volyniak P. Yak zhe my zustrichalasja?. *Novi dni* (Toronto). 1954, serpen, ch. 55. S. 19–23.
4. Dutchak V. Bandurne mystetstvo ukrainskoho zarubizhzhia XX – pochatku XXI stolittia: monohrafiia. Ivano-Frankivsk : Foliant, 2013. 488 s.
5. Zhytkevych A. Minskyi Mykhailo Hryhorovych (1918–1988). Vydadni vykonavets ukrainskykh pisen. *Zhytkevych A. Rozsiiani svitamy. Narysy z zhyttia ta tvorchoi diialnosti vidomykh ukrainskykh diiachiv muzychnoho mystetstva na zaokeanskykh berehakh Ameryky*. T. II. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky, 2015. S. 147–150.
6. Karas H. Muzychna kultura ukrainskoi diaspory u svitovomu chasoprostori XX stolittia: monohrafiia. Ivano-Frankivsk : Tipovit, 2012. 1164 s.
7. Lazarchuk M. Dryhent Kyrylo Tsependa (iuvileine). *Novi dni*. 1976, berezen, Ch. 314. S. 23–24.
8. Lysenko I. M. Minskyi Mykhailo Hryhorovych. *Lysenko I. M. Spivaky Ukrainy*: entsykl. vydannia. 2-he vyd., pererobl. i dopov. Kyiv : Znannia, 2011. S. 371–372.
9. Nytchenko D. Ridna pisnia zvorushyla nashi sertsia (vystupy spivaka M. Minskoho v Avstralii). *Novi dni* (Toronto). 1972, veresen, № 9 (272). S. 26–27.
10. Rohovskyi P. Kontsert Kapeli bandurystiv im. T. Shevchenka v Toronto. *Novi dni* (Toronto). 1979. lypen–serpen, ch. 7–8 (353–354). S. 29–30.
11. Savytskyi R. Z kontsertovoi zali. Khor «Dumka», Vadym Kipa, Mykhailo Minskyi u Filiadelfii. Kyiv (Filadelfiia), 1953, berezen – kviten. № 2. S. 112–113.
12. Samchuk U. Zhyvi struny. Bandury i bandurysty. Detroit: Vyd. Kapeli Bandurystiv imeny Tarasa Shevchenka; Drukarnia Petra Masiury, 1976. 467 s.
13. Shtul-Zhdanovych O. Rozмова z M. Minskym. *Shtul-Zhdanovych Oleh. Tsinoiu krovu*. Niu-York; Kyiv; Toronto : Vyd-vo im. Oleny Telihi, 1997. S. 355–358.
14. Yuvilei Mykhaila Minskoho. *Novi dni* (Toronto). 1971, veresen, ch. 260. S. 12–13.
15. Minsky Archive. URL: <https://www.youtube.com/@minskyarchief>.

UDC 78.071.2; 314.743

IDENTIFICATION AND COMMUNICATION DIMENSIONS OF MYKHAILO MINSKY'S CREATIVE ACTIVITY

Hanna KARAS – Doctor of Arts, Professor, Vasyl Stefanyk
Carpathian National University, Ivano-Frankivsk
Nazar HOLEI – graduate student, Vasyl Stefanyk
Carpathian National University, Ivano-Frankivsk

The urgency of the problem. The creative activity of the concert, chamber and opera singer of the Ukrainian diaspora, Mykhailo Hryhorovych Minsky (1918–1988), who had a wide resonance in the Ukrainian environment after World War II, is considered. It is covered in fragmentary form in emigration periodicals and modern research by Ukrainian scientists.

The purpose of the study is to identify the identification and communication dimensions of Mykhailo Minsky's creative activity in the conditions of emigration.

Research methodology. The work uses an interdisciplinary methodology that combines cultural analysis, biographical description, elements of comparative analysis, as well as content analysis of diaspora periodicals and sound recordings.

Results. The conducted content analysis of diaspora periodicals and sound recordings demonstrates the singer's great contribution to the development of Ukrainian musical culture and the formation of his own Ukrainian identification. As a dynamic personality, the singer constantly worked on improving his vocal skills, replenishing his repertoire with new works by contemporary composers of Ukraine and the diaspora. Composers of the Ukrainian diaspora A.Rudnytskyi, V.Hrydyn, M.Fomenko, and others wrote works for the singer. His repertoire included vocal opuses by M.Lysenko, Y.Stepovy, V.Barvinskyi, D.Sichynskyi, A.Hnatyshyn, K.Dankevych, L.Revutskyi, Y.Maitus, V.Kosenko, M.Kolessa, I.Sonevtskyi, M.Fomenko, and Ukrainian folk songs. Through communication (through concert performances, sound recordings), Mykhailo Minsky influenced the formation of the national identity of the Ukrainian community in the world, and introduced Ukrainian music to the peoples of the world. In total, the singer recorded more than 20 albums (more than 120 pieces) of Ukrainian vocal music (folk songs and solos by Ukrainian composers) on American and European labels, which constitute an invaluable fund of our heritage.

Novelty. The scientific novelty of the work lies in the fact that for the first time the identification and communication dimensions of the creative activity of Mykhailo Minsky in emigration conditions have been carried out.

The practical significance. The singer's recordings and information about him can be used in lectures on vocal skills and the history of Ukrainian music.

Key words: singer Mykhailo Minsky, Ukrainian diaspora, repertoire, sound recordings, identification, communication, creative activity, bandura band.

ДОДАТКИ Світлина Михайла Мінського

„Як стрільці йшли з України...“
заспівує Михайло Мінський, який завжди захоплював слухачів своїм співом
Самчук У. Живі струни. Бандури і бандуристи. Детройт, 1976. С. 281.

Звукозаписи Михайла Мінського

Окремі звукозаписи Михайла Мінського

1. Арія Султана (з опери «Запорожець за Дунаєм»), М. Мінський. Aria Sultana (from opera Zaporozhets za Dunaem). Пропамятний кружок із нагоди 60-ліття Українського поселення у Канаді, заходом Комітету Українців Канади. Association of the 60 th anniversary of Ukrainian settlement in Canada; sponsored by the Committee of Ukrainians in Canada. Український мішаний хор (Канада) і Симфонічна Оркестра Ukrainian Mixed Choires (Canada) Symphony Orchestra, Диригенти – Л. Туркевич, Михайло Мінський Conducted by L. Turkevych, Mins'kyi, Mykhailo. Місце запису: Північна Америка: Канада, Онтаріо, Торонто. Place Recorded: North America: Canada, Ontario, Toronto Дата запису: Вересень 29, 1951 Date Recorded: September 29, 1951. URL: https://www.youtube.com/watch?v=vn_j0fLmnO8

2. МАСВА НІЧКА (стрілецькі пісні М. Гайворонського, Р. Купчинського та ін.; 9 обробок для хору, соло і оркестру А. Гнатишина) – співає Михайло Мінський з малим хором св. Варвари в супроводі симф. Оркестру. Солістка Люба Гнатишин. АРФА РЕК.475 Гранвілле Аве, Ріхмонд – Канада, 1974.

3. Українська капеля бандуристів під мистецьким проводом Григорія Китастого і Володимира Божика (альбом із десяти платівок). Ukrainian bandirist's chorus conductor Hryhory Kytasty & Volorymyr Boshyk. Recorded in the concert halls of the United States of America and Canada. 1950 –1955. M & O. GIFT SHOP 6440 Michigan Ave., Detroit 10, Mich. Distributor. Printed in U.S.A.: 8) Зворот. UB –5639. Copyright LONELINESS. Акварель. Arr. by Mykola Fomenko. Soloist Michael Minsky. conductor Volorymyr Boshyk

4. WSTAWAJ NARODE. Muz. H. Kytastyj. Solo M. Minskij. BANDURIST'S ENSEMBLE. 600 A New York, 1951... 1952. Ukrainian Records ARKA.

5. BO – RA. PRY VATRI (By The Bon-Fire Ukrainian Boy Scout Song. Words by Y. Starosolsky, Music by Y. Piasecky. M. Minsky – Baritone. Arr. & Piano - Acc. M. Fomenko. E3-KB-6595. New York, 1953.

6. BO – RA. HEY PLASTUNY (Hey Boy Scouts) Song of Ukrainian-Carpatian Boy Scouts. Words by S. Tcherkasenko, Music by Y. Yaroslavenko. M. Minsky – Baritone. Arr. & Piano – Acc. M. Fomenko. E3-KB-6596. New York, 1953.

7. BO – RA. HEY-HOO, HEY-HA. Ukrainian Boy Scout Song «Lisovykh Tchortiv». Words & Music by T. Krushelnitzky. M. Minsky – Baritone. Arr. & Piano – Acc. M. Fomenko. E3-KB-6597. New York, 1953.

8. BO – RA. HEY ZYTIA TY NASHE (Hey The Life Of Ours). Ukrainian Boy Scout Song. Words by V. Levytsky, Music by V. Bozyk. M. Minsky – Baritone Arr. & Piano – Acc. M. Fomenko. E3-KB-6598. New York, 1953.

9. «POWIY WITRE». Ukrainian Folk Song. Soloist : M. Minsky. Violin: W. Cisyk. Piano: W. Hrudyn M-502 A 6565. BMP records. Made in U.S. A.

10. «RUTA MIATA». Ukrainian Folk Song. Music by: W. Hrudyn. Soloist: M. Minsky. Violin: W. Cisyk. Piano : W. Hrudyn. M-502 B 6566. BMP records. Made in U.S. A.

Стаття отримана 16.03.2025

Стаття прийнята 28.04.2025

Стаття опублікована 22.12.2025